

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Havlíčkův Brod, Konečná 1930, 580 01 Havlíčkův Brod

---

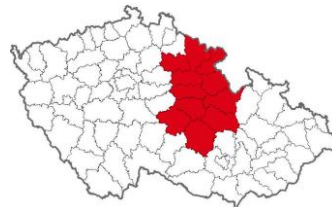
Havlíčkův Brod 8.7.2014

čj. UKZUZ 052160/2014

Zpráva č. 14 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.6. – 6.7.2014

1. Počasí

Začátek sledovaného období byl ještě ovlivněn předešlým ochlazením a nejvyšší denní teploty jen výjimečně překročily 20 °C. Výrazný pokles zaznamenaly i teploty noční, které prakticky celý první týden zůstávaly pod hranicí 10 °C. K znatelnému nárůstu teplot a to i minimálních došlo o víkendu. Začátkem druhého týdne přišlo spolu s deštěm opět ochlazení a teploty se na toto období pohybovaly nezvykle nízko – maxima pod 20 °C a minima klesala i k 5 °C. Následně docházelo k pozvolnému oteplování a závěr sledovaného období měl již letní charakter a spolu s vysokými teplotami přišly i bouřky. Ty doprovázely lokálně přívalové deště, silné větry a ojediněle i kroupy. Srážkové úhrny za celé období se pohybovaly okolo 40 mm, byly však velmi nerovnoměrné.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V teplejších oblastech již byla zahájena sklizeň porostů ozimých ječmenů a v nejbližších dnech dojde i na řepku a pšenici. Z důvodu nerovnoměrného dozrávání, případně zaplevelení byly tyto porosty často desikovány. Také u množitelských porostů velmi raných odrůd brambor již byly zahájeny desikace. Především na lokalitách postižených přívalovými srážkami a silným větrem došlo k značnému polehnutí porostů.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 71–85 BBCH)

(prvá zrna dosáhla poloviny své konečné velikosti, obsah zrn vodnatý - těstovitá zralost: obsah zrna ještě měkký, ale suchý, deformace tlakem nehtu reverzibilní)

První výskyt padlí pšenice (*Blumeria graminis*) v klasech byl pozorován v okrese Náchod /lokalita Vršovka 24. 6./.

V okresech Jičín /lokalita Moravčice 2.7./, Náchod /lokalita Vršovka 2.7./ a Trutnov /lokalita Bílé Poličany 3.7./ byly zjištěny první výskyty černí obilnin (*Mycosphaerella tassiana*) v klasech.

První výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice (*Cochliobolus sativus*)** byl hlášen z okresu Náchod /lokalita Žďárky a Spy 2.7./.

Zvýšené výskyty běloklasosti jako důsledek napadení pat stébel komplexem chorob byly zaznamenány v okresech Chrudim /lokalita Dolní Bezděkov 23.6./, Jičín /lokalita Moravčice 2.7./ a Ústí nad Orlicí /lokalita Džbánov, Jehněd a Libecina 3.7./.

V okrese Jičín /lokalita Moravčice 2.7. a lokalita Železnice 3.7./ byla zjištěna další ohniska **růžovnění klasů pšenice (*Giberella zeae*, *Giberella avenacea*, *Monographella nivalis*)**.

V okrese Jičín /lokalita Ostroměř 2.7./ bylo zjištěno další, silné zaplevelení porostů **chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*)**.

Silný výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na praporcovém listu byl pozorován v okrese Pardubice /lokalita Třebosice 1.7.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V okresech Jičín /lokalita Bystřice 24.6. a Moravčice 2.7./ a Pardubice /lokalita Třebosice 2.7./ byl zjištěn první výskyt **feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** v klasech.

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** na praporcových listech byl zaznamenán v okrese Náchod /lokalita Vršovka 24.6./.

V okresech Náchod /lokalita Nahořany 2.7./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice 2.7./ byly poprvé zaznamenány úlovky **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** ve feromonových lapácích.

JEČMEN JARNÍ (RF 69-87 BBCH)

(konec květu - žlutá zralost: deformace tlakem nehtu irreverzibilní)

V okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Šňakov 1.7./ byl zjištěn první výskyt **růžovnění klasů ječmene (*Giberella zeae*)**.

První výskyt **hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*)** a **spály ječmene (*Rhychosporium secalis*)** v klasech byly zaznamenány v okrese Chrudim /lokalita Orel 23.6./.

Z většiny okresů sledované oblasti byly hlášeny přetrvávající střední výskyty **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

OVES ŠETÝ (RF 73 BBCH)

(časná mléčná zralost)

V okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Budeč 4.7./ byl zaznamenán výskyt dospělců druhé generace **bzunky ječné (*Oscinella frit*)**.

KUKUŘICE (RF 33-35 BBCH)

(3. kolénko patrné - 5. kolénko patrné)

Střední zaplevelení ovsem hluchým (*Avena fatua*) bylo pozorováno v okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice 3.7./.

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 77-85)

(asi 70% lusků dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti - asi 50% lusků je specificky vybarveno dle druhu a odrůdy, semena jsou suchá a tvrdá)

V okresech Hradec Králové /lokalita Praskačka 30.6./ a Pardubice /lokalita Ostřešany 24.6./ byl zjištěn na listech první výskyt padlí hrachu (*Erysiphe pisi*).

V okrese Pardubice /lokalita Ostřešany 2.7./ byl také zaznamenán první výskyt strupovitosti hrachu (*Ascochyta pisi*) na listech. V okrese Chrudim /lokalita Chrudim 23.6./ byl poprvé zjištěn výskyt této choroby na luscích a již 1.7. bylo napadení hodnoceno jako střední.

Výskyty kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*) byly většinou redukovány insekticidy a jsou na slabé úrovni, pouze v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Oucmanice 2.7./ byl pozorován výskyt silný.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

Slabému výskytu odpovídají i úlovky obaleče hrachového (*Cydia nigricana*) ve feromonových lapácích.

Monitoring letu imag se provádí pomocí feromonových lapačů, 2x týdně se zaznamenává počet odchycených samců.

Insekticidní zásah je třeba zvážit, pokud je zaznamenáno více jak 6 samců ve dvou feromonových lapácích za den. Chemické ošetření musí být cíleno proti líhnoucím housenkám, ošetřuje se tedy 7-10 dnů po kritickém přírůstku náletu.

První výskyt larev vtalky (*Liriomyza spp.*) byl pozorován v okrese Pardubice /lokalita Ostřešany 2.7./.

BOB OBECNÝ (RF 77)

(asi 70% lusků dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti)

V okrese Chrudim /lokalita Holešovice u Chroustovic 30.6./ byl na listech zjištěn střední výskyt hnědé skvrnitosti bobu (*Botrytis fabae*).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 79–85 BBCH)

(téměř veškeré šešule dosáhly druhově, resp. odrůdově specifické velikosti - asi 50% šešulí vyzrálých (semena černá a tvrdá))

V okrese Chrudim /lokalita Podlíšťany 30.6./ byl zjištěn výskyt nádorovitosti kořenů brukvovitých (*Plasmodiophora brassicae*).

Narůstání výskytu **alternariové skvrnitosti brukvovitých (*Alternaria brassicae*, *A. brassicicola*)** na šešulích bylo pozorováno v okresech Chrudim /lokalita Podlíšťany 30.6./, Náchod /lokality Meziměstí a Spy 3.7./, Rychnov nad Kněžnou /lokality Chlístov a Skršice 3.7./ a Ústí nad Orlicí /lokality Svatý Jiří, Libecina a Řepníky 1.7./.

V okrese Pardubice /lokalita Přelouč 1.7./ byl zjištěn na stoncích i šešulích první výskyt **šedé plísnovitosti brukvovitých (*Botrytis cinerea*)**,

Přetrvávající střední výskyt **hlízenky obecné na řepce (*Sclerotinia sclerotiorum*)** na stoncích byl hlášen z okresu Chrudim /lokalita Podlíšťany 30.6./.

MÁK (RF 54-62 BBCH)

(plné kvetení - většina rostlin kvete - fáze mladé tobolky)

První výskyt **plísňě máku (*Peronospora arborescens*)** na stoncích byl zjištěn v okrese Náchod /lokalita Vršovka 2.7./.

K infekci dochází od května do sklizně. Nižší teploty, ovlhčení, vysoká vzdušná vlhkost a hustý porost vytvářejí podmínky pro napadení.

Preventivní ochrana spočívá v dodržování zásad správné agrotechniky, střídání plodin, zdravé osivo, řidší porosty. Přímá ochrana-preventivní aplikace fungicidu od fáze 6-ti a více pravých listů.

V okrese Pardubice /lokalita Jezbořice 3.7./ byly po sekundárním přeletu zaznamenány rozšiřující se kolonie **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

První výskyt larev **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** v mladých tobolkách byl pozorován v okrese Hradec Králové /lokalita Praskačka 30.6./.

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 36-39)

(listy pokrývají 60% povrchu půdy - plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy)

První výskyty **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** na listech byly nalezeny v okresech Chrudim /lokalita Třebířichy 24.6./.

První výskyt min způsobených larvami **květilky řepné (*Pegomyia hyoscyami*)** byl zaznamenán v okrese Náchod /lokalita Vršovka 2.7./.

Střední výskyt **plevelných řep (*Weed beet*)** byl zjištěn v okrese Svitavy /lokalita Městečko Trnávka 27.6./ a první výskyty byly zaznamenány v okresech Náchod /lokalita Vršovka 2.7./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Spy 2.7./.

BRAMBORY (RF 61-71 BBCH)

(počátek květu - počátek nasazování bobulí)

První výskyt **terčovitě a hnědě skvrnitosti brambor (*Alternaria solani* a *Alternaria tenuis*)** byl pozorován v okrese Pardubice /lokalita Sovolusky 26.6./.

V okresech Jičín /lokalita Holovousy 4.7./ a Žďár nad Sázavou /lokalita Pavlov 1.7./ byl zjištěn silný výskyt černé nohy – **bakteriální černání stonku a měkká hniloba hlíz bramboru (*Pectobacterium atrosepticum*)**.

Výskyty **plísňě bramborové (*Phytophthora infestans*)** byly na produkčních plochách poprvé zaznamenány v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Kyjov a Bohdalov 3.7./, v ostatních okresech zůstávají na ošetřených plochách slabé výskyty.

Z okresů Pardubice /lokalita Sovolusky 26.6./ a Žďár nad Sázavou /lokalita Světnov 3.7./ byly hlášeny silné výskyty larev **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** a v okrese Jičín /lokalita Bystřice 24.6./ byl výskyt hodnocen jako střední.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provádí v době maxima líhnutí larev, tj. v době, kdy vyhlíhlé larvy dosáhnou 3. stupně (L3). Ošetření by mělo být ukončeno do doby, než začnou převládat larvy L4.

Chemickou ochranu je třeba využívat až při hospodářsky významném výskytu mandelinky bramborové, to je při výskytu 5000 larev na 1 ha. Chemické přípravky, respektive jejich účinné látky, je nutné střídat v rámci antirezistentní strategie a omezit jejich použití za vysokých teplot, zejména v případě pyretroidů.

Silný výskyt **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** byl pozorován v okrese Žďár nad Sázavou /lokalita Kyjov 3.7./.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 76-78 BBCH)

(plod dosahuje asi 60% konečné velikosti - plod dosahuje asi 80% konečné velikosti)

Z důvodu podezření na výskyt **bakteriální spály jabloně (*Erwinia amylovora*)** byly z okresu Chrudim /lokalita Libanice/ odeslány vzorky do diagnostické laboratoře.

V okrese Chrudim /lokalita Podlíšťany 2.7./ byl pozorován pokračující silný výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** a nový silný nálet byl zaznamenán i v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Koldín 3.7./.

První výskyt **podkopníčka ovocného (*Lyonetia clerkella*)** byl zjištěn v okrese Náchod /lokalita Zájezd 1.7./.

Na stejné lokalitě byl pozorován i první výskyt **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)**.

HRUŠEŇ (RF 75 BBCH)

(plod dosahuje asi 50% (polovinu) konečné velikosti)

Po laboratorně potvrzeném velmi silném výskytu **bakteriální spály hrušně (*Erwinia amylovora*)** bylo rozhodnuto o likvidaci stromů v sadech v okrese Pardubice /lokality Klenovka a Štěpánov 24.6./

V okrese Pardubice /lokalita Svinčany 24.6./ byl zjištěn silný výskyt vajíček a nymf třetí generace **mer rodu *Cacopsylla***.

SLIVOŇ (RF 76-79)

(plod dosahuje asi 60% konečné velikosti - plod dosahuje asi 80% konečné velikosti)

V okrese Hradec Králové /lokalita Těchlovice 3.7./ byl zaznamenán první výskyt **rzivosti slivoně (*Transchelia pruni-spinosae*)** na listech.

BROSKEV (RF 78)

(plod dosahuje asi 80% konečné velikosti)

Silný výskyt imag **obaleče východního (*Cydia molesta*)** a zároveň vrchol náletu byl zaznamenán v okrese Hradec Králové /lokalita Libčany 3.7./.

TŘEŠEŇ (RF 87-89)

(sklizňová zralost - konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

První výskyt **moniliniové hniloby třešní (*Monilinia spp.*)** na plodech byl pozorován v okrese Pardubice /lokalita Raškovice 2.7./.

MALINÍK

V okrese Jičín /lokalita Jičín 1.7./ bylo na zahrádkách zjištěno lokálně až střední napadení plodů larvami **malinovníka plstnatého (*Byturus tomentosus*)**.

ZELENINA

Na rostlinách brukvovité zeleniny v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Šnakov 5.7./ byl pozorován silný výskyt **molice vlašovičnickové (*Aleurodes proletella*)** a nálet okřídlených jedinců **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)**.

CIBULE KUCHYŇSKÁ

V okrese Jičín /lokalita Miletín 3.7./ byl zaznamenán první výskyt **plísňě česnekovitých (*Peronospora destructor*)**.

OKRASNÉ DŘEVINY

JÍROVEC MAĎAL

V okrese Pardubice /lokalita Pardubice – Vinice 2.7./ byl pozorován let druhé generace dospělců a hromadné kladení vajíček **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)**, všeobecně jsou spodní patra silně poškozena minami.

BOROVICE

V okrese Pardubice /lokalita lesní školka Kladrubby n.L./ byl v odebraných vzorcích borovice lesní laboratorně potvrzen výskyt houbových patogenů ***Botryosphaeria*** a ***Diplodia pinea*** způsobujících chřadnutí a odumírání borovic.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl